

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
EUROPOS REIKALŲ KOMITETAS**

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
UŽSIENIO REIKALŲ KOMITETAS**

**PAREIŠKIMAS
DĖL EUROPOS SĄJUNGOS SANKCIJŲ BALTARUSIJAI**

2023 m. kovo 22 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Europos reikalų komitetas ir Užsienio reikalų komitetas,
pritardami Lietuvos Respublikos pozicijoms prieš vykstant į Europos Vadovų Tarybos
2023 m. kovo 23–24 d. posėdį;

atsižvelgdami į tai, kad:

– Europos Sąjungos (toliau – ES) sankcijos Baltarusijai buvo įvestos 2020 m. ir nuosekliai stiprinamos, atsakant į Baltarusijos režimo prievartą prieš taikius protestuotojus ir į sisteminius žmogaus teisių pažeidimus, taip pat į tai, kad vėliau jos buvo papildytos reaguojant į Baltarusijos paramą Rusijai vykdant stambaus masto invaziją Ukrainoje;

– žmogaus teisių padėtis Baltarusijoje negerėja – Baltarusijos režimas laiko įkalinęs 1 458 politinius kalinius, toliau vykdo represijas prieš Baltarusijos pilietinę visuomenę (jau likviduotos 1 225 nevyriausybinės organizacijos), prisidengiant kaltinimais ekstremizmu Baltarusijoje persekiojamos nepriklausomos žiniasklaidos priemonės ir žurnalistai;

– Baltarusijos režimas toliau tęsia ir stiprina paramą Rusijos karui prieš Ukrainą;

– iki ES sankcijų įvedimo pajamos iš kalio trąšų buvo pagrindinis Baltarusijos režimo pajamų šaltinis;

– iki ES sankcijų įvedimo pagrindinis baltarusiškų trąšų tranzito kelias ėjo per Lietuvą (iki sankcijų įvedimo 75,6 proc. Baltarusijoje pagamintų trąšų tranzitu keliavo per Klaipėdos jūrų uostą), todėl išlygos įvedimas ES lygiu sukeltų neįtikėtiną spaudimą Lietuvai, dėl nacionalinio saugumo interesų neketinančiai leisti vykdyti tokio tranzito per savo suverenią teritoriją;

– lobistiniais tikslais naudojamas maisto krizės argumentas yra Rusijos propagandos atspindys, kuriuo siekiama šantažuoti tarptautinę bendruomenę, nors iš tiesų kalio trąšų poveikis maisto saugumui Afrikos šalyse yra labai ribotas,

pabrėžia, kad griežtai nepitaria jokiems kompromisams, kurie švelnintų anksčiau Baltarusijai įvestas sankcijas ir paliktų galimybę taikyti išlygas Baltarusijos trąšų verslo oligarchams ar įmonėms;

pažymi, kad Lietuva yra ir bus pasirengusi pasinaudoti vienbalsiškumo principu;

siūlo Lietuvos Respublikos Prezidentui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei telkti prieš ES sankcijų nusikalstamiems Rusijos ir Baltarusijos režimams išimtis nukreiptą ES valstybių narių koaliciją siekiant, kad nebūtų pritarta jokioms nukrypti leidžiančioms nuostatomis;

kviečia kitas ES valstybes nares remti Lietuvos Respublikos poziciją ir nepritarti naujam sankcijų Baltarusijai paketui tol, kol į jį bus įtraukta išlyga sankcionuojamiems asmenims ir įmonėms, susijusioms su pasaulio žemės ūkio ir maisto produktų, įskaitant trąšas, prekyba, nes šia išlyga būtų reikšmingai sušvelnintos už žmogaus teisių pažeidimus Baltarusijos režimui įvestos ES sankcijos, atkurtas pagrindinis Baltarusijos režimo pajamų šaltinis ir sukeltas didelis spaudimas Lietuvos valstybei, kuri dėl nacionalinio saugumo interesų negali leisti vykdyti baltarusiškų trąšų tranzito į trečiąsias šalis per savo suverenią teritoriją;

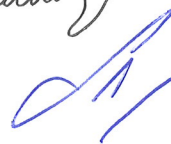
skatina inicijuoti derybas dėl visų ES sankcijų Rusijai ir Baltarusijai išimčių ar išlygų atšaukimo, atsižvelgiant į tai, kad Tarptautinis baudžiamasis teismas 2023 m. kovo 17 d. išdavė tarptautinį Vladimiro Putino arešto orderį.

Europos reikalų komiteto pirmininkė

Užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas

Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė

Giedrius Surplys